

48051203 : สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง

คำสำคัญ : เศรษฐกิจพอเพียง/การออกแบบชุมชนเมือง

จักรสิน น้อยไรรุณี : หลักการทางแนวคิดชุมชนเมืองที่พอเพียง. อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.รุจิโรจน์ อนามัยบุตร และ อ.สิงหนาท แสงสีหนาท. 217 หน้า.

การพัฒนาของประเทศไทยนับตั้งแต่หลังวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ได้มีแนวโน้มที่จะการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการพัฒนาตามแนวทางของเศรษฐกิจกระแสหลัก มาสู่แนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มมีการนำมาประยุกต์ใช้ในหลายสาขาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่นนั้น ภายภาคที่จะรองรับระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มีความพอเพียงนั้นควรมีลักษณะเช่นไร

งานวิจัยชิ้นนี้มีความมุ่งหมายที่จะตอบคำถามดังกล่าว ด้วยการค้นคว้าหาหลักการ และแนวคิดในการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจและสังคมที่พอเพียง อันนำมาสู่การศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการออกแบบชุมชนเมือง เพื่อนำองค์ความรู้ทั้งสองนี้มาบูรณาการเข้าด้วยกัน

ผลการวิจัยพบว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการออกแบบชุมชนเมืองนั้น ล้วนมีจุดมุ่งหมายไปในทิศทางเดียวกันคือ การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับมนุษย์ แนวคิด “ชุมชนเมืองที่พอเพียง” จึงถูกนำเสนอขึ้น โดยมีหลักการสำคัญอยู่ที่ การสนองความจำเป็นในแต่ละลำดับขั้นของมนุษย์ในระดับที่พอเพียงกับความต้องการ ไม่น้อยเกินจนขัดสนและไม่มากเกินจนเบียดเบียนผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากการสนองความจำเป็นในระดับพื้นฐานให้มั่นคงก่อนไปสู่ความจำเป็นในระดับที่สูงขึ้นไปตามลำดับขั้น สัมพันธ์กับหน่วยชุมชนภายในเมืองที่มีหลายลำดับขั้นซึ่งโยงใยสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นระบบเครือข่าย โดยแต่ละลำดับขั้นจะมีระดับของความพอเพียงที่ต้องการสนองแตกต่างกันไป จากหลักการดังกล่าวนี้จะนำไปสู่การสังเคราะห์และประมวลผลเป็น “หลักการทางแนวคิดการออกแบบชุมชนเมืองที่พอเพียง” ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเกื้อหนุนให้ชุมชนเมืองของไทยก้าวไปสู่ความพอเพียงสืบต่อไป

ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

48051203 : MAJOR : URBAN DESIGN

KEY WORD : SUFFICIENCY ECONOMY / URBAN DESIGN

JAKSIN NOYRAIPHOOM : PRINCIPLES AND CONCEPT OF URBAN SUFFICIENCY.

THESIS ADVISORS : ASST PROF. RUGIROCH ANAMBUT, Ph.D. AND SINGHANAT SANGSEHANAT. 217 pp.

After The 1997 recession in Thailand there has been a shift in paradigm from Mainstream Economy into Sufficiency Economy, as advocated by King Bhumibol Adulyadej. This change can be seen applied to social and economic aspects in many fields. If this change continues, how should the physical system that supports our society be?

This research attempts to answer the question by seeking appropriate Principles and Concept of physical design that suited to sufficiency economy and social system base on the integration of Sufficiency Economy and Urban design.

Research results illustrate that Sufficiency Economy and Urban design actually have the same good. That is they focus on the quality of life. Therefore, the concept of Urban Sufficiency was proposed. The principle of sufficient urban community concept is to meet each demand at moderate level, not too little and not too much. This concept begins with fulfilling basic needs before meeting other requirements at the higher level. This concept is also related to communities, which are interconnected to each other and have different sufficient level of needs. According to this concept, it can lead to synthesis and develop to create "Principles and Concept of Urban Sufficiency."

กิตติกรรมประกาศ

การที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้นั้น ส่วนหนึ่งมาจากความสามารถของผู้วิจัยเอง ซึ่งนั่นเป็นปัจจัยเพียงส่วนน้อยนิด โดยอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ทุกอย่างสำเร็จลุล่วงได้นั้น มาจากความช่วยเหลือจากหลายๆท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณในความเมตตาไว้ ณ ที่นี้ด้วย โดยมีรายนามดังต่อไปนี้

พ่อ, แม่, แมงปอ, สมาชิกแมวทุกตัวที่บ้าน, ครอบครัวน้อยไร่ภูมิ, ครอบครัวสิทธิธรรณ์, และครอบครัวทองมี สำหรับทุกสิ่งทุกอย่างตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมา ทุกครั้งที่เหนื่อยและท้อแท้ จะนึกอยู่ตลอดเวลาว่าไม่ได้สู้เพื่อตัวเองเท่านั้น แต่ยังสู้เพื่อทุกคนด้วยความสำเร็จครั้งนี้เป็นของทุกคนครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิโรจน์ อนุกรมบุตร ที่ช่วย “เค้น” ความสามารถที่ผมมีอยู่ออกมาอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ขอขอบคุณที่เต็มทีกับผมตลอดช่วงเวลาที่ร่วมงานกันมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยสิทธิ์ ตำนกิตติกุล อาจารย์เปรียบเสมือนพ่อผู้ใจดีของผมมาตลอด ขอขอบคุณสำหรับความเมตตาที่อาจารย์มีให้ ซาบซึ่งใจจริง ๆ ครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุณทลทิพย์ พานิชภักดิ์ ผมเชื่อว่าสวรรค์ต้องส่งอาจารย์มาเพื่อตรวจวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้แน่ ๆ ไม่มีอาจารย์งานนี้ไม่สำเร็จแน่นอนครับ

อาจารย์สิงหนาท แสงสีหนาท ผมขอยกตำแหน่ง Man of the Match ให้กับอาจารย์ซึ่งเต็มทีกับผมมาตลอด ขอขอบคุณมากครับ ขอขอบคุณจริง ๆ และผมจะยึดอาจารย์เป็นแบบอย่างต่อไป

ศาสตราจารย์ ดร.กำธร กุลชล สำหรับความดูแลเอาใจใส่ผมมาตลอดตั้งแต่ปริญญาตรี อาจารย์คือผู้จุดประกายให้ผมมาในเส้นทางนี้ ไม่มีอาจารย์ผมคงไม่มีวันนี้

รองศาสตราจารย์ วีระ อินพันทัง ตลอดเวลาที่ผ่านมามีอาจารย์เป็นแรงบันดาลใจสำหรับผม ซึ่งช่วยให้ผมค้นพบแนวทางของตัวเองได้ และอาจารย์ยังคงเป็นแรงบันดาลใจสำหรับผมตลอดไป

รองศาสตราจารย์ เด่น วาสิกศิริ และ อ.ฤกษ์ดี โพธิวนากุล ที่ไว้ใจและเชื่อมั่นให้ผมได้ร่วมทีมสอน ประสบการณ์ครั้งนี้มีค่ามหาศาลและคงหาไม่ได้จากที่ไหนอีกแล้ว

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะคุณที่สำคัญที่สุดคือ **องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** ผมได้ใช้คำสอนของพระองค์นำทางชีวิตมาโดยตลอด และจะใช้นำทางชีวิตที่เหลืออยู่นี้ต่อไป และหวังว่าผมคงจะพบกับความหลุดพ้นในสักวันหนึ่ง